

La Nació

Setmanari Socialista Català

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

L'alliberament de Rússia

El fracàs (?) del socialisme

Des del començ de la guerra, un germanofilisme mesquí i avergonyit de sí mateix, que no arribava a l'impudor de declarar-se, bô i no gosant negar que en la causa dels al·liats s'hi emparava una llibertat universal, senyalava com una tara imperdonable d'aquesta causa, tara que privava a un home avançat de sentir-s'hi esperitualmente adherit, el fet de la possessió de un col·laborador autòcrata i reaccionari, que tenia la llibertat desterrada dels seus dominis; aquest col·laborador, paorós i funest, era Rússia.

Una miopia, en algú mal intencionada, no veia de Rússia més que la majestat despòtica dels seus governants i de la seva alta clerícia, units en la missió, a cada nou moment més ineficaz i intranquila, de soterrar les més lleus manifestacions de l'anhel de renovament del poble.

Rússia era la que apresava i engrillonava nacions i destruïa a sang i a foc els llurs drets i les llurs llibertats; era la que enterrava en vida la llibertat social dels pobles sotsmesos al domini rus, portant a morir als deserts sibèrians als homes representatius d'aquesta llibertat rebel que no es donava.

L'Estat rus, era, realment, això; però, en canvi, no es veia o no es volia veure, que eren també Rússia—dins del seu concepte estatal que deïu i comença a desglosar-se—els pobles que precisament en temps de guerra armaven les revoltes contra la autocràcia, i no es veia, o no es volia veure, que si eren Rússia els poders que ordenaven les deportacions, també i millor eren Rússia els homes arrocecats a l'exil custodiats pels soldats del zar, amb els quals no se'ls permetia enraonar per por de que els convencessin que devien girar les armes contra els detentadors de la sobirania del poble; no es veia, o no es volia veure, que eren també i millor Rússia els companys del deportat, que, en el cor de la ciutat propiament russa, finlandesa, polonesa, emparaven en una promesa de venjança el seu amor a la llibertat; no es veia, o no es volia veure, que eren també i millor aquella Rússia injustament anatematitzada, els qui

atentaven contra la vida dels tiranitzadors de la veritable, de la gran Rússia.

Però han vingut els fets, i amb la seva eloqüència incontrovertible i austera, han demostrat que els sofrents inresignats, que els deportats, els rebels, els venjadors de la llibertat ultratjada, els revolucionaris, són la única Rússia possible; són la Rússia admirable que aquests dies ha desplegat les banderes roges i ha fet tremolar de vitalitat els organismes anèmics de l'antic imperi, vigoritzant, amb l'halè de les multituds, les fins ara tansols aparents jerarquies populars de la democràcia russa.

Un radiograma de origen alemany ha llançat pel món, segurament amb l'intent d'atemoritzar la opinió, ja de sí poruga, de les classes *sensates* de totes les nacions, la notícia d'haver-se presentat davant de la Duma, després dels dies culminans de la revolta, uns soldats de cavalleria portant una bandera amb la inscripció de «Visca la República socialista per a tots els països».

Els actuals dirigents del poble alemany, deuen haver cregut contribuir, amb la propagació d'aquesta notícia, a presentar el caràcter disolvent de la revolució, mostrant a la burgesia internacional, en forma d'espantall, el socialisme, que va imposant-se a l'empar de la causa de les nacions al·liades. Els actuals dirigents — encare — del poble alemany, no poden comprendre l'anhel de redempció i de generositat que aquesta inscripció traspua, i estan incapacitats per a sospitar la simpatia que ella havia de despertar en els homes lliberals de totes les terres.

Del seu tradicional misticisme religiós, Rússia se n'allibera, conservant-ne, el poble, intacte, un sentiment vigorós de confraternitat que li fa desitjar els beneficis de la llibertat que ella acaba de guanyar-se amb dolor i sacrifici, per a tots els homes de tots els països.

El bloqueig dels Estats centrals s'efectua en una forma nova, més difícil de vèncer. La llibertat es va donant les mans al voltant dels tristos imperis on es refugien els darrers ves-

tigis de l'absolutisme polític a Europa. Els burgesos clarividents, sentimentalment germanòfils—encare que les exigències del negoci els facin sentir una cànida devoció per les nacions al·liades—que en esclatar la guerra anunciaren, en forma de deploració, el fracàs de les idees socialistes, deuen començar a adonar-se, amb un cert mal de cor, del fracàs, per ells més lamentable, de les llurs profecies.

Els clams de la revolució russa fan tremolar els regiments de la burgesia, més que el bruel de les canonades.

Comentaris

Salve!

SALVE i endavant, Rússia! El teu bell gest, a la hora d'ara, és altament reconfortador! Com a l'occident d'Europa roman un poble dominat per totes les influències ancestrals, on el pensament delinqüeix, on les presons, que no s'han oberts mai per ministres i alts empleats prevaricadors, s'obren cada dia pel ciutadà que reclama la més petita espurna de llibertat política o econòmica, romaníes, a l'orient, envollcada amb la negror dels tràgics policies, del fuet, de les deportacions.

La silueta revoltant de uns homes espedallats que arrocegant-se, més que caminant, per la estepa nevada de la Sibèria, i la sinistra silueta de Montjuïc, oprimien la Europa i feien aixecar irats els punys a tots els homes lliures del món.

Mes tú, Rússia, eres bona i tenies homes: de ton sí han sortit els grans vidents i els grans sentimentals. I sa llevar t'ha fecundat. I, avui, ets lliure.

La humanitat ha guanyat un poble.

Catalunya, Catalunya, perquè et doblegues encare?

RAMÓN D'ALENTORN

Les grans explotacions capitalistes

La vida de l'obrer en la comarca del Ter

III

CAMPRODÓN

Es troba situat aquest poble a l'estrem superior de la comarca del Ter, enclavat entre les altes muntanyes i profundes valls dels Pirineus, separat per 15 quilòmetres de carretera de Sant Joan de les Abadesses i a 17 quilòmetres de França.

Posseeix Camprodón riquíssimes i abundoses fonts, que donen les aigües al Ter. Concorreguda estació estiuenca, la gran burgesia catalana hi ha construït luxoses torres i xalets, que durant la època de la calor hostatgen a gran nombre de famílies, el refinat luxe de les quals constitueix una mena d'insult a la pobresa dels obrers.

En el centre del poble hi han dugues fàbriques, denominades de Casabó Nou i Casabó Vell.

Més avall del poble, a 2 quilòmetres de distància, hi havia la gran colònia Matabosch, construïda fa 44 anys. En ella s'hi han desenrollat importants lluites; la primera de que tenim notícies fou plantejada el 1881, en la qual el fabricant, en el seu afany de derrotar els obrers, i no trobant esquiroles a la comarca, va arribar a l'estrem de portar pagessos d'Andalusia.

Aquesta maniobra, ajuntada a l'apoiament que li va prestar la força armada, el va fer triomfar dels vaguistes, encare que li va imposar el gastar un important capital.

Els germans Matabosch, que eren riquíssims, varen desfer-se de la fàbrica en 1894, succeint-les un explotador anomenat Vilajuli.

Havent quedat el personal de les tres fàbriques totalment associat en 1899, no varen trigar a sorgir vagues, particularment a la de Vilajuli, on per ésser tanta l'explotació que en ella s'exercia i tant el despotisme amb que eren tractats els obrers, les lluites es succeïren la una darrera l'altra durant llarg temps.

En 1900, quan la Federació Textil Espanyola va declarar la vaga general, els treballadors de Camprodón la varen secundar amb absoluta unanimitat i gran entusiasme. Però, després de passats alguns dies, 23 homes dels que més s'havien distingit en les lluites anteriors eren desterrats a Manlleu, a on tingueren de permanèixer durant tres mesos, al final dels quals fóren sotmesos al pacte de la fam, que equivalia a no trobar col·locació en tota la comarca.

Vencuts els obrers de Camprodón, com tots els dels demés pobles, després de la vaga acordada per la Federació, s'hagueren de sotmetre per complet a la brutal opressió dels fabricants.

Tres anys després, en Vilajuli va deixar la Colònia Matabosch, substituint-lo Pradell i Companyia, amb el seu soci gerent anomenat Pradell (a) Antòni Miquela, que va posar com a condició als obrers que pretenguessin treballar a la Colònia l'haver de oir missa tots els dies festius.

Desfeta l'Associació, a conseqüència de la

derrota del 1900, renasqué potent a 1906, quedant de nou associat tot el personal de les tres fàbriques.

El mes de Maig de dit any els teixidors de la fàbrica Casabó Nou presentaren demanda d'augment de preu al fabricant. Aquest es va negar a admetre-la, i acudiren a la vaga, que va perllongar-se durant set mesos. En aquesta lluita, el Sindicat Unió Textil, de Roda, que per aquell temps era el més poderós de la comarca, va enviar als vaguistes 3,032 pessetes.

El conflicte va acabar amb la derrota dels obrers; però, poc temps després, el fabricant es va declarar en fallida, quedant totalment arruïnat, fins al punt de que actualment exerceix de teixidor en una fàbrica de Sabadell.

En 1907, els Pradell i Companyia tancaren la fàbrica i declararen disolta la societat comanditària. Però tot això no era més que una indigna maniobra de l'Antòni Miquela per matar l'associació obrera, per quant els permetia, a l'obrir de nou, eliminar de l'establiment a tots els qui, en una forma o altra, més s'haguessin distingit en la organització.

Així ho varen fer, conseguint l'objectiu desitjat.

En 1911 va tornar de nou a renàixer l'associació obrera; però, posats d'acord els tres fabricants, conseguiren sense gran esforç matar en flor els propòsits abrigats pels treballadors, despedint a tots els que s'interessaven per la reorganització de la societat.

Des de 1911, *la pau regna a Camprodón*, poguent els fabricants catòlico-catalanistes obrar amb absoluta llibertat, sense por a protestes de cap mena.

En l'històric fabril d'aquesta localitat es registren repugnants atentats contra el pudor de les dones, realitzats amb cinisme sense exemple pels directors i demés caps de vara d'aquells presiris. Quantes i quantes han sigut les obreres que han perdut la seva virginitat en el cruel sofriment del silenci davant la menaça de perdre el seu pa i el de la seva familiar!

En la fàbrica de Casabó Nou, corrent l'establiment a càrrec del fabricant Bordas, que exercia a la vegada de director, els atropells contra la honra de les dones arribaren a cometre's en tan alt grau pels encarregats de la fàbrica, que en una ocasió hi hagueren fins set joves solteres prenyades.

El bestial cinisme d'aquells sers sense ànima no tenia límits, veient-se les pobres dones en constant perill d'ésser les seves víctimes. A tal estrem arribaven la seva gosadia i desaprensió, que apenes posaven les noies els peus en l'escriptori per fer entrega de la labor, els infames els posaven les mans a damunt pretenent satisfer grollers apetits de bestia immunda.

Altres vegades gosaven grapejar a les dones trobant-se aquestes al peu del teler.

Què no podria escriure's d'escenes d'aquesta naturalesa, que subleven l'esperit al seu sol record?

L'explotació més cruel, els mals tractes i la misèria més negra, són les condicions amb que viuen els obrers fabrils d'aquesta població.

Els telers són ocupats, gairebé en la seva totalitat, per dones. En les màquines selfactines hi ha homes i en les contínues hi ha homes en part i en part dones.

Treballen dia i nit.

La jornada del torn de dia és de 11 hores i la de nit a raó de 49 per setmana.

Els salaris dels homes varien de 16 a 20 pessetes setmanals. Les dones cobren de 9 a 15 pessetes.

El 12 de Juliol darrer, un formidable incendi va destruir per complet la gran fàbrica de la Colònia Matabosch.

Camprodón ha sigut sempre un poble de història i de tradició lliberal. Durant la darrera guerra civil, el carlins no paraven d'atropellar als seus pacífics habitants i de causar-los tot el mal que podien, inclús violant a les dones.

El poble és republicà de cos i d'ànima, i fóra socialista si conegués bé els nostres ideals.

Viu a Camprodón una personalitat digna de tot respecte i mereixedor del més sincer elogi. És el metge, don Joan Moré, savi, bon conferenciant, modest i bondadós en extrem; per les seves idees avançades i pels seus sentiments, és volgut i admirat per tota aquella alta muntanya.

Els hiverns són, en aquesta localitat, veritablement terribles. La neu es troba sempre propera a la població, quan no la cobreix amb el seu blanquíssim vel.

Quan bufa el vent del nord (la tramuntana), que és molt sovint, no és possible sortir de les cases, puix tira per terra les persones i tot quant troba al seu pas, amb una força i un impuls irresistibles.

Pels voltants de Camprodón té el riu Ter pendents molt pronunciades i importants salts d'aigua, un dels quals és aprofitat per la producció de la electricitat que consumeix Olot i la seva comarca.

Altres gran salt és utilitzat per a produir força i llum que després és transmesa fins a una distància de 120 quilòmetres, proporcionant-la, en el seu recorregut, als pobles de Sant Pere de Torelló, Roda, Taradell, Balanya, Centelles, La Garriga i Granollers.

És impossible pensar en la organització dels obrers fabrils de Camprodón el mateix que de diverses altres poblacions de l'estrem de l'alta muntanya, si abans un moviment de poderós impuls organitzador no porta al sí de l'associació a la major part dels obrers fabrils de Catalunya.

Fins amb tota la major voluntat, és impossible que els treballadors d'aquests pobles estreme de la comarca puguin, per sí sols, sortir triomfants de la força que dona a la burgesia el diner, el clero, la guardia civil, les autoritats locals i tots els ressorts de l'Estat, tots a completa disposició dels riquíssims explotadors.

J. COMAPOSADA

I així va escrivint-se la Historia...

UN nou llibre, estudiant la qüestió nacionalista catalana, acaba de publicar-se.

En A. Rovira i Virgili, el seu autor, aquesta vegada, segons ens conta en el pròleg de la seva obra, dirigeix, principalment, les pàgines d'*El Nacionalismo Catalán* al públic de llengua castellana. Per això—segons també diu—no ha empleat l'idioma català, que és l'idioma amb que ha escrit—a excepció, això ho diem nosaltres, de les cròniques estrangeres que veuen la llum en un diari local—tota la seva labor de publicista.

En Rovira i Virgili, en l'esmentat pròleg de la obra a que ens referim, diu que *mejor que una defensa, más o menos abogadesca, de las reivindicaciones nacionales de Cataluña, hemos querido hacer una exposición de ideas y de hechos, lo más objetiva que nos ha sido posible*.

I, no volguent, nosaltres, apartar-nos de la veritat, hem de fer constar, pel nostre compte, que el llibre *El Nacionalismo Catalán*, escrit per l'autor de la tan lloada *Historia dels moviments nacionalistes*, efectivament, malgrat una certa gallardia nacionalista que en ell s'hi troba, es veu que va destinat a un públic no català.

Capítol per capítol, hem anat llegint el volum de que parlem i hem pogut constatar com s'hi anava desgranant tota la gènesi del moviment català i, també, tots els moderns episodis de la lluita entaulada pel nostre poble per tal de poguer assolir l'ampli regneixement de la personalitat catalana. Del llibre que s'ha fet mereixedor, avui, de la nostra atenció i el nostre comentari, en justícia deu dir-se que és una obra que es llegeix amb gust, si bé, amb sinceritat ho fem constar, no ens apar una obra justa.

S'hi relaten fets i s'hi narren actuacions que comprenem que a en Rovira i Virgili, en ocasió d'escriure la seva darrera obra, no li fos possible ni li estés prou bé vertir-hi la rudesia del seu comentari, però a nosaltres i, amb nosaltres, tots aquells que del nacionalisme de Catalunya ne tenen formada una concepció sòlida i en tots instants inalterable, és a cada moment que en les planes de *El Nacionalismo Catalán* s'hi fa esment de les accions regionalistes, confonent-les amb les accions generals de la veritable actuació nacionalista, que el comentari brolla del nostre esperit amb tanta vehemència que no abastaria a deturar-lo cap argumentació ni disculpa que se'ns pogués fer, ni ara ni després ni, molt menys, en el moment de la lectura.

Comprenem que sempre que es parla de nacionalisme català ha de fer-se ressaltar l'actuació del regionalisme, en tots moments oportunista i sempre aferrada a les conveniències i als interessos materialistes, però no comprenem, de cap manera, que tot naturalment i com a cosa lògica, en parlar del nacionalisme de Catalunya, s'hi barregin les coses i els homes i les actuacions regionalistes que, per la mateixa inconsistència que han tingut,

s'han posat, del tot, al marge del moviment nacionalista del nostre poble.

Ja que la obra d'en Rovira i Virgili—segons propia confessió—va adreçada als homes de parla castellana i, aquests, del nacionalisme català, només ne coneixen les aparatositats sorolloses del regionalisme, havia de tractar-se—està clar—aquest aspecte del general moviment autonomista de Catalunya; però, en tractar-s'en, s'havia de fer de una faïçó que provés i demostrés als ulls de tothom que els regionalistes, anc que representin la força política més nombrosa, avui per avui, de Catalunya, res o ben poca cosa tenen que veure, a pesar de les darreres afirmacions que a Catalunya i al Congrés de l'Estat varen fer, amb el veritable nacionalisme català que jamai subordina les seves aspiracions a les conveniències de casta i d'estament, tal com el regionalisme i els que en són capitosts vénen fent des de que varen volguer intervenir en la política general del nostre poble.

L'autor de *El Nacionalismo Catalán*, aquesta vegada, ell sabrà per quins motius, no ens ha presentat pas amb gens de justesa l'estudi del nacionalisme català tal com és i, encare més, tal com hauria d'ésser. No ha sigut equànim, anc que volem creure ha estat sincer.

I ha estat sincer, perquè en Rovira, home d'esquerra, de un esquerrisme, potser, actualment, bon xic amarat de incongruència, pertany, avui, a la legió—perquè ja legió arriben a formar—de homes esquerrans que es deixen *estimar* per la dreta regionalista, fent el joc d'aquesta força política quan a la mateixa li convé per als seus interessos polítics i també no polítics. Són alguns, són molts, aquí, a Catalunya, els homes que, amb tot i ésser d'esquerra, per sentiment, per admiració o per efecte de un fenòmen purament polític o individualment econòmic, quan convé i àdhuc quan no convé, demostren—repetint una frase ja divulgada en altres ocasions—que tenen el cor a la dreta. I així es comprèn, per exemple, que, en el cas d'en Rovira i Virgili, després de una neutralització política, aconseguida, potser, a canvi de la concessió de una nòmina burocràtica, vingui, en ocasió que a la Lliga li era convenient, una disertació nacionalista en plena Casa del Poble de Madrid, i vingui, ara, també, després d'haver-se publicat, amb informacions regionalistes, un número de *Les Annales des Nationalités*, dedicat a Catalunya, la publicació d'aquest llibre que tan bé fa remarcar les actuacions regionalistes que nosaltres neguem tinguin la magnanimitat i la grandesa que han de tenir, que tenen, indubtablement, els moviments nacionalistes que arreu del món existeixen i són pregonament sentits.

La Lliga Regionalista, ha tingut el dò de sapiguer-se captar les simpaties—les convencionals simpaties—de certs homes que la Lliga ha tingut enveja pertanyessin a altres agrupaments de la política catalana. I des del moment que la Lliga s'ha *enamorat*—perquè

aquesta és la més apropiada paraula—de un home de una certa valua intel·lectual o ideològica, la Lliga, jesuíticament, no ha sigut mesquina en proporcionar-li tota mena de mitjans que retinguessin aquell home, sinó incondicionalment dins la cleda regionalista, al menys en una tessitura d'admiració benevolent per a totes les coses, per a tots els gests que els homes regionalistes anessin fent o adoptant.

Quan ha convingut que la Lliga es presentés com a força dretista, quan ha convingut que la Lliga es presentés com un nucli tolerant, quan ha convingut mostrar els judicis que a certs homes d'esquerra mereixia el regionalisme, sempre han tingut a punt el tòpic, el clíxé que reproduïen i revelen continuament, fent veure a tothom la pretesa generositat i la gran valua de l'actuació que porten a terme.

És així com la Lliga s'ha creat un prestigi, una auriola de organització model, i és així, també, com ha pogut bastir una mena de Congregació de l'Index que, inexorablement, condemna i excomunica tot allò que no convé alteri la placidesa de les actuacions generals catalanes que la Lliga s'emprèn, essent possible, per aquest motiu, que en el llibre d'en Rovira i Virgili, suara acabat de publicar, en el capítol que fa referència als homes capdavaners del moviment català, després de parlar de un bon nombre d'aquells—i fins d'algun de nul·la importància com a nacionalista—, veiem, tots sorpresos, que no parla, ni s'hi refereix per a res, de la gran figura del doctor Martí i Julià, de valor únic, per la riquesa de concepció i la integritat ideològica que representa, dins el nacionalisme del poble nostre. I és aquí, en aquest oblit injust i imperdonable, aon nosaltres trobem que un escriptor de la categoria del que parlem no té jamai de descendir-hi.

La obra de persistència en la divulgació de l'ideal que el doctor Martí ha portat a terme, cap home que es digui nacionalista té dret a desconèixer-la i, molt menys, a oblidar-la, puix, fer-ho, equival a adjudicar-se la patent de ignorant o de home carregat de mala fe.

A en Rovira i Virgili dubtem, encare, en conceptuar-lo, decididament, de cap de les dues maneres; més hem de dir que, per aquest sol oblit, se n'ha fet mereixedor.

No haurà, potser, pogut actuar en connivència amb el regionalisme; però del mode que ell, darrerament, com a home d'esquerra, ha actuat, ho ha semblat força. I ho ha semblat, encare més, perquè no és pas el primer cas que es dona ni tampoc, probablement, el darrer que es donarà, que l'esquerrisme de molts homes se fa fonediç pel sol fet d'haver signat l'Excel·lentíssim President de la Mancomunitat Catalana, per exemple, un nomenament de qualsevol càrrec burocràtic a favor de qualsevol individu amb prou despreocupació per acceptar-lo i desempenyar-lo, fent menyspreu dels propis ideals.

I així va escrivint-se la Historia de Catalunya i, també, dels batecs nacionalistes que van manifestant-s'hi...

De internacionalisme

SOVINT hem de lluitar, els que prediquem llibertat en tots els seus aspectes, amb el fals concepte que tenen de l'internacionalisme, companys que, amb nosaltres, defensen les idees noves de transformació de l'actual estat social.

Si no fossin aquestes errades concepcions, tots els socialistes ens trobaríem defensant el dret de les nacionalitats oprimides, com ja així passa entre els socialistes de tota Europa, però que encara és cosa nova entre molts dels socialistes de l'Estat espanyol, no tots, puix algú, amb noble gosadia, ha dit paraules sinceres, defensant la nostra pròpia faïç de pensar.

La nació és cosa viva, és real la seva existència, no pas per dret diví, ni per influència de tots els imperialismes, ni per egoismes, establidors d'antagonismes entre els pobles, sinó que és deguda a lleis naturals indestructibles, a coses, si voleu fatals, que esdevenen de la força vital del món, i que fa que les diverses ànimes nacionals, definides amb pensaments diferents i, a voltes, contraposats, desenrotllant-se segons la seva manera d'ésser, treballin constantment per la renovació de les idees, perfeccionant-les, per a fer la vida de la humanitat, més pròpia als ideals de millorament dels homes.

Resultat de la inhibició forçada del poble en el regiment dels estats, n'ha esdevingut que, en lloc d'ésser el món una llar comú, aon les nacions fessin vida de germanor i de penetració espiritual, fos una acumulació d'egoismes i recels disposats a topir, en qualsevol moment, per tal d'adolorir la humanitat.

Més, és això, degut a la existència de diversos pobles amb pensaments diferents? No; no és per això que el món viu en permanent sobressalt, i, per tot, no és pas la patria de tots. És per la dominació que sempre han exercit, damunt les nacionalitats naturals, els governants ambiciosos, executors de la voluntat tirànica del diner i de les castes tradicionals privilegiades.

Aquest, és el mal de la humanitat; aquest, és el cranc que inutilitza tot l'amor que nia en els homes, i que, enlluernant-los i enganyant-los amb falses concepcions de grandesa, priva que s'adonin que la força d'evolució i renovació radica solament en ells i en l'abolició de poders que per ells no siguin creats.

Més, no hi ha dubte; l'home no és pas fet, com ve predicant-se, de passions insanes, sinó que té en el seu fons un gran doll d'amor ofegat pels mateixos que encara el dominen. Temps a venir, quan l'ànima popular s'hagi deixondit, i hagi pogut deixar les opacitats del seu interior, la humanitat, tota, despertarà poc a poc del seu somni de perversió d'avui, per a canviar la faç del món i desterrar-ne totes les injustícies.

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 céntes.

KALMINE

Per això, tots els pobles han d'ésser lliures, puix solament amb la llibertat absoluta del seu ésser, sense que cap poder estronqui la deïu del seu pensar, tot el món tindrà la veu lliure per a cooperar a l'agermanament futur, que això deïu ésser la internacionalització.

Fer desaparèixer un poble, matar-ne el seu caràcter, mai ha estat possible. Si un veritable poble ha perdut la seva fisonomia, l'ha recobrada, malgrat el temps i totes les tiranies i això ha fet que una nació, tot recobrant-se a si mateixa, obeeint a manaments biològics que li ha estat impossible desoir, ha deixat de pulir la seva ànima, i el món ha perdut per uns quants segles el valor del seu esforç.

Feu de tot el món un sol poble; feu per manera de unificar la seva ànima i els seus costums; per procediments justos, no cal pensar-hi, puix és trencar una llei natural, però crear-lo de la manera que sigui, per assimilació i fusonament, o per força; sigui com sigui a no tardar, renaixeràn les diverses modalitats que, per si soles, la natura crearà.

Les races són delimitades, i les famílies nacionals amb ànima pròpia, sorgeixen per infinitat de causes naturalíssimes i no per caprici i voluntat de un o altre dels estaments que les componen.

El món ha anat evolucionant i perfeccionant-se, obeeint, sempre, malgrat tot, les lleis de transformació natural, i aquestes lleis li han marcat el camí a seguir, que ha estat sempre el de que, segons el país i les seves necessitats, la col·lectivitat que s'ha format ha tingut un esperit marcadament propi.

Per això, l'internacionalisme no pot suposar l'abolició de les nacions per a formar-ne una sola. Sí, però, que deïu ésser, l'agermanament de tots els pobles, tots ells amb vida lliure, per tal que un dia, amb tot i ésser, el món, compost per gran varietat de nacions, sigui, arreu, dirigit per un sol pensament d'amor i justícia.

FELICIA AGUDES

De la premsa socialista

Dugues efemèrides

La "Commune" i Carles Marx

LA mort de Carles Marx i la proclamació de la *Commune* assenyalen a la Història dugues efemèrides que mai s'esborraran de les seves pàgines, ans al contrari adquiriran major relleu a mesura que el temps transcorri. Són dugues efemèrides, trista la una, gloriosa l'altra, que van unides per una coincidència quasi precisa de dates i per una correlació íntima entre la inoblidable mort i el succés que acaba de commemorar-se. El dia 14 d'aquest mes varen complir-se trenta-quatre anys de la mort d'en Marx; el dia 18 s'acomplí el XLVI aniversari de la proclamació de la *Commune*.

Respecte el significat de l'alçament del poble parisenc el 18 de Març de 1871 i el caràcter del Govern que allavors va formar-se s'ha desbarat molt en llibres, revistes i periòdics, però també s'han escrit pàgines que il·luminen l'enteniment i descobreixen la veritat. Entre el bò que s'ha escrit, destaca el notable document que porta per títol *La guerra civil a França*, degut a la immortal ploma de l'immortal Carles Marx. Aquest document va escriure'l, el mestre, per encàrrec del Comitè Central de la Internacional dels Treballadors. És un testimoni que destrueix el pangermanisme atribuït per un fanàtic a Carles Marx i posat en circulació irreflexivament per plomes tan superficials per a enfondir en el coneixement dels homes i dels esdeveniments històrics com dil·ligentes per a recollir tot el que pugui fer mal a les nostres idees i als homes que millor les encarnen.

El que fou la *Commune*, ho diuen les resolucions dictades pel seu Govern, que en els dos mesos que va estar enfront els destins de França va separar la Església de l'Estat, va posar en mans de les Societats obreres els tallers abandonats per la burgesia, va suprimir el treball nocturn, va fixar en 6000 francs anuals el màxim de sou dels més alts funcionaris, condemnà el militarisme tirant a terra la columna de Vendôme i abolint la conscripció i l'exèrcit permanent i va redactar un projecte de organització política, econòmica i administrativa que significava un gran pas d'avenç cap a la societat socialista.

Tota aquesta tasca va fer el Govern comunista en dos mesos, sota el foc dels prussians que assetjaven París i les embestides de Thiers, que des de Versailles tramava plans sinistres combinadament amb en Bismarck per tal d'entrar a la ciutat immortal i ofegar amb sang el moviment més generós i més emancipador que han vist els segles.

La *Commune*, doncs, fou, per damunt de tot i abans que tot, una resolució social, una rebel·lió del poble productor contra la bur-

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

gesia i les seves institucions de privilegi i tirania. Més, com que el moviment era prematur, perquè no estava la classe treballadora suficientment preparada, va fer-se malbé, caient la *Commune* envoltada de sang, però deixant a la Història una de les pàgines més glorioses.

Si a la *Commune* i els seus herois i martrés se'ls dirigeix un tribut d'admiració, a Carles Marx se li deu retre, igualment, l'homenatge del nostre record, per haver sigut la figura culminant de la Internacional—creació seva—i del Socialisme, tret per ell de les regions de la utopia per a ésser elevat a les de la Ciència. Les seves concepcions de la lluita de classes, de la interpretació materialista de la Història, de la teoria de la plus-valú, del procés econòmic de la societat burgesa, etcètera, etc., són concepcions científiques que no han pogut destruir els pseudosavis al servei de la classe capitalista. Aquestes concepcions serveixen de far lluminós al proletariat en el seu camí de redempció.

Carles Marx va ésser un pensador i un revolucionari, un cervell portentós i un cor magnànim. Com a pensador va produir obres extraordinàries com *El Capital*; com a home d'acció va fundar la Internacional Obrera i va posar-se al primer lloc del proletariat militant, cosa que va costar-li cruels persecucions dels Governos i l'haver de sofrir, en el desterrament, grans dolors i misèria.

Llaor a la *Commune*! Llaor a Carles Marx! En arribar el dia d'aquestes commemoracions, deu vibrar a les nostres ànimes el record del mestre i del faust aconeixement històric considerat com el pròleg de la revolució que ha de redimir la Humanitat.

De La Aurora Social, de Oviedo.

La fam avança

VIVIM en el país més desorganitzat i més inadaptat a la realitat, tenim la pena d'ésser governats per incapacitats i ésser, amés, un poble de masells.

Des del començ de la guerra, que els problemes més complicats i perillosos resten plantejats. La manca de homes coneixedors del sentit modern de la economia, ha fet que cada dia s'hagin aguditzat més aquelles qüestions que es plantejen cada vegada que el món sofreix una alteració, i que són elles les que, previament resoltes, han de mitigar les situacions difícils que tota guerra promou i que sols els homes d'Estat poden resoldre, evitant, per una part, la expol·lació del poble, i, per altra, la contínua explotació de la riquesa, qual paralització significa sempre misèria.

No hi ha hagut en els homes que governen Espanya ni previsió ni energia, sols han demostrat una grossa incapacitat, i la prova la tenim en la qüestió tarongera, problema plantejat des del començ de la guerra, que per no cercar-hi una solució s'ha aguditzat de tal forma, que ha obligat als valencians, empesos per la fam, a llançar-se a la revolta.

Qui recordi els greus moments del començament de la guerra, sabrà que tot seguit quedà plantejada la qüestió tarongera; quedaven tancats els mercats europeus, bona part d'ells per manca de nòlits; més tard, Hamburg desapareixia, en absolut, de les places receptores, pel bloqueig anglès, i Anglaterra no tenia gens de interès en menjar taronges, i així quedava privada València dels dos punts cab-

dals de la seva exportació. Aquelles planuries grandioses de tarongers, aquella hermosura de plantacions, de cebes i alls, riqueses immenses, restaven en perill de podrir-se per manca de transports que facilitessin la evaüació dels camps, i els preus baixaven a mesura que la misèria creixia.

Asserenat tothom de la primera impressió de la guerra, el mercat es tornà a obrir, mercès més a la activitat particular que a la de l'Estat, i, de moment, quedà resolt el problema, encare que amb grandíssima merma a l'habitual exportació. Però la guerra ha anat aguditzant-se, l'acció submarina ha disminuït encare més els nòlits, i altra volta el problema de l'agricultura ha quedat plantejat, i de una faïç desoladora: no sols no hi ha vaixells, sinó que tampoc hi ha vagoners per a escampar per l'interior i portar a la frontera els bells fruits de la horta valenciana. Té això, l'agricultura: és una riquesa immensa, incalculable; però quan el transport no hi és per a allunyar-la del camp i trelladar-la als llocs de consum, la riquesa es podreix i la misèria és aclaparadora.

Pensem-hi amb aquesta pobre gent que viu al dia i que quan no hi ha treball moren de misèria. Aquelles hermoses dones que al pas del tren us ofereixen un vas d'aigua o unes taronges, sempre amb el somriure als llavis, les veureu, avui, tristes, que us ho ofereixen com si us demanessin almoïna. I aquells homes d'ample capell negre, quiets, torrat el rostre pel sol, de tal faïç, que es confon amb la terra; pacífics de temperament i per la humilitat, avui s'han revoltat, i aquells instruments que els calien per a realitzar la permuta, els han destruït perquè en ells hi han vist, encare, l'escarni de la pròpia fam.

Folletó de LA NACIÓ (2)

La "Commune"

EXTRACTE DE L'ESTUDI DEL MOVIMENT
COMUNALISTA

D'EN
JORDI BOURGIN

La caiguda de l'Imperi, la ruïna agrícola, comercial i industrial, mal compensada, per tot el que es feu, durant l'any tràgic, els negocis vils d'aprovisionament de l'exèrcit i la caiguda del Govern de la Defensa, feren reviuire els antics partits, els interessos dels quals s'alarmaven i volien procedir a la liquidació definitiva, abans de organitzar, després de una intel·ligència entre els grups divergents, la restauració monàrquica esperada.

A les eleccions per a l'Assamblea Nacional, fixades, per decret del 29 de Gener, al 8 de Febrer, s'hi donaren amb entusiasme. Recordant-se del trampolí electoral tan sovint empleat pels projectes imperials, agitaren l'espectre roig davant dels llogarencs, dels que tants fills havien mort, i dels quals s'anaven a buidar els sacs de moneda pel rescat de la França; mobilitzaren els batlles imperials, els funcionaris insuficients de la Defensa, fins els administradors prussians encarregats de regir

43 departaments invadits. Maniobraren tan bé, que l'Assamblea comptà, contra els republicans, 400 monàrquics, dividits en dos partits iguals en nombre i en influència: els legitimistes i els orleanistes. Aquests partits devien governar fins el 1875, i és, més aviat, la manca absoluta de homes de valor a llur cap, ja que en Thiers va passar-se a la República, que el caràcter retrògrad i negatiu del llur programa polític que feu la llur ruïna definitiva.

Eren, sobretot, *rurals* els que, el Juny del 48, havien obeït la crida del general Cavaignac per tal d'apagar la insurrecció parisenca que, en el 51, espantats per l'espectre roig, fet servir hàbilment pels bonapartistes, havien aplaudit el cop d'Estat.

Després d'aquests temps, la separació entre ciutadans i rurals s'havia fet més i més pregona; els primers, votant per les oposicions; els segons, pels candidats oficials.

Aquest sistema electoral de l'Imperi devia portar normalment a una reacció, en que les ciutats, en lluita incessant contra el poder central respecte qüestions municipals, reivindicarien llur just lloc en la societat política. D'aquesta reacció política a la formulació de un programa federalista, no hi havia més que un pas. Des del 1863, el Congrés de Nanci havia fixat certs punts de un programa descentralitzador. Aquest federalisme, d'altra banda, era el corolari de les doctrines comunistes de moda; era als lliures agrupaments

dels ciutadans, en les diverses localitats, que devia pertànyer l'administració dels interessos econòmics col·lectius. Allà on s'imposava més, complicant-se de reivindicacions polítiques, era a París, que tenia un règim inferior, en llibertat, al de qualsevol municipalitat francesa.

Hostil al programa cooperador i lliurecambista de les grans ciutats; clerical, antirepublicana, l'Assamblea era la expressió de l'odi dels reaccionaris contra les ciutats.

L'Assamblea, reunida solament per a negociar la pau amb l'Alemanya, ostentava pretensions de constituent, demostrant que no acceptava la República, sinó per a liquidar la guerra. Obrava amb torpitud, sobretot contra París, esmortuït i fet malbé, indignat de la pau acceptada. El 20 de Març, havia sigut votada, per 427 vots contra 154, el trelladament de l'Assamblea a Versailles, proposada pels dretistes Giraud, Fresneau i de Belcastel. Aquesta política de desconfiança, ensems que de intimidació, tenia per resultat deixar París agitat, traquetejant, sense govern que pogués prevenir, des de les seves voluntats encare incertes; a mitjans de Març del 71, no restaren a la capital més que S. Faure, E. Picard, S. Ferry, tots impopulars, i vantant-se, el primer, de ignorar París.

Als monàrquics s'hi juntaren, per anar en contra els republicans, 30 bonapartistes. Per a l'esdevenidor, comptaven amb les tentatives

La riquesa agrícola es podreix; el pagès ha de llogar gent per a que li tregui les taronges caigudes dels arbres, que el podrien al corrompre's. I la gent no guanya, no menja, no viu, i com si un pagès fos un peó caminer, vol, el govern, resoldre el problema emplantant-lo en l'arranjament de uns quilòmetres de carretera. Tants mils que són, i tantes criatures!

Farsa indigna! Mentre la plutocràcia pas-seja per l'Estat; mentre les places de braus bullen de gent; mentre la burgesia, a la capital de València, riu i disputa i gasta amb les falles, els pobres obrers de la horta no tenen una aguileta per a un mós de pa.

La revolta del poble, única revolta a Espanya que no hi ha hagut sang, és un clam contra la incapacitat del regiment capitalista. La justícia no existeix pel poble; el patró rai que compta amb disponibilitats per a suportar el crac; però aquella gent mal pagada i pitjor alimentada, no té espera, no pot tenir-ne. El problema de la exportació valenciana no és d'avui; és l'etern problema de la impotència governamental espanyola; és el problema de la vida de l'Estat; és el problema d'ahir, d'avui i de sempre; és el problema que no han de resoldre els discursos ni els viatges pomposos, sinó la cultura tècnica de uns homes que governin l'Estat, no per passar temps o per negoci, sinó per a laborar pel benestar del poble.

És el quadre etern de la Espanya decadent: viatges pomposos, braus, misèria i revoltes.

Lasciate ogni speranza...

R. FOIX

AL VOL

Dels transports

A causa del terrorisme germànic per la pirateria dels submarins, són molts els navilers qui han amarrat als ports els seus vaixells.

Conseqüència immediata d'aqueixes accions ha sigut, per una banda, la manca d'exportació, i per tant, l'abarroament dels molls, que en els ports de Llevant veuen podrir-se grans quantitats de productes agrícoles.

Com que aqueixa situació ve creada per la greu qüestió internacional, en part, i, definitivament, per l'acció submarina, ningú sab comprendre la passivitat del Govern, malgrat les alabances que a diari en Romanones se prodiga, d'home de Govern entès i previsor.

L'encariment de la vida

En tant que'ls Governes espanyols no s'ocupen ni es preocupen de la vida dels ciutadans, pot hom estar tranquil. No tindrà protecció de l'Estat, emperò tampoc patirà les conseqüències d'accions equívokes.

Més si els governants del Madrid polític s'empenyen en endegar el nostre viure, podem ben tremolar, amic llegidor, que, com vulgarment se diu, ens hi haurem de posar la mà. Perquè en els estats amb organització mitjanament portada, no s'anuncien les mesures coercitives que es van a adoptar, sinó que s'adopten. A Espanya, en canvi, s'anuncia l'adopció, però no s'adopten. I sorgeixen els efectes.

Per això a l'anunci de les privacions graduals a que el Govern d'Espanya ens havia de sotmetre, hi ha correspost un augment desconsiderat en els preus de les subsistències.

No és fàcil que el Govern acordés en aquest sentit, ni faci complir res. Els marxants, emperò, ja hi fan el seu negoci, fent impossible la vida per a molts.

Guanyant sempre!

Així ho diuen els alemanys, que ells no tan sols no perden mai, sinó que guanyen sempre.

Suara mateix, al Nord de França, han fet una forta reculada, i això que a tothom ha donat la sensació de que era degut a considerar-se insostenibles en les posicions que es trobaven, resulta, segons les informacions alemanyes, que, si se n'han retirat, ha sigut perquè, fent-ho així, hi guanyaven.

No entenc, ni ganes, de tècnica militar, però estic convençut que la retirada de les tropes germàniques ha obeït més a un instint de conservació que a cap disposició de ordre estratègic.

Es veu que als alemanys se'ls ha encomanat la deria de les informacions oficials espanyoles quan les guerres de Cuba i Filipinas, que també deien sempre que els espanyols guanyaven...

Fins que ho van tenir tot perdut.

La delicadesa d'en Cambó

En Cambó ha publicat una carta fent saber la seva admiració pel poble belga. I al recordar aquell article seu en el que recriminava l'acció dels belgues per haver defensat la seva independència contra l'invasió teutònica, certament, no sé que és el que em fa més fàstic d'aquest home.

Li hauria valgut més, molt més, que hagués guardat un silenci que molt li convenia, a fer remembrança de un seu fet repugnant com a home que vol passar per nacionalista. (?)

Però en Cambó i els seus coneixen prou bé els xais qui formen el poble de Catalunya, i saben que sempre hi exerciran major influència els atrevits que els de intel·ligència clara sense aquest... atreviment dels homes de la Lliga que, com en Cambó, diuen a cada instant el que els convé, encara que sia una contradicció de tot quant ells mateixos han afirmat.

de cops d'Estat de la part dels generals imperialistes, dels quals Bazaine, a Metz, havia estat el prototipus, i amb la dels pretendents napoleònics, de moment impossibles a la França sagnant. Però, del passat de llur partit, sorgien un cert nombre de realitats que sobrepassaven, ensems que llur programa imprudent, l'horitzó estret dels conservadors i les concepcions polítiques dels radicals.

..

Napoleó III, per sentimentalitat tan com per política, s'havia ocupat, sempre, dels obrers, hostils, la majoria, a la burgesia republicana que havia fet les jornades de Juny del 48.

En nombre de més de 400.000, en 1860, els obrers de París estaven en una condició social dolenta, i s'evidenciava més a llurs ulls, envoltada com estava de una gran prosperitat; el que els burgesos de la comissió d'enquesta nomenaven gelosia, es a dir: el sentiment de diferència de classe; es desenrotllava cada dia més entre els treballadors. L'Imperi assajà de canalitzar aquesta força que començava a manifestar-se. Els obrers, amb ocasió de la exposició de 1862, a Londres, on pogueren enviar-hi delegats, reclamaven la llibertat d'associació i la jornada de 10 hores. El 25 de Maig de 1864, malgrat la oposició, al Còs legislatiu, dels grans industrials conservadors i

de la esquerra lliberal, el govern abolí la prohibició de coalicions.

Però aquestes coalicions no devien ésser més que sobresalts repentins de les ires proletàries, si no estava permès als obrers d'entendre's per a preparar les vagues necessàries.

En la *Tribune ouvrière*, en *L'Avenir* i en *Le Pays*, la llibertat d'associació fou reclamada.

Una relació de Fourcade, aprovada per l'Emperador, prometia, entre altres coses, tolerar les cambres sindicals que fossin creades; organitzant-se'n, seguidament, unes 50. Però el moviment, impulsat per l'Imperi, no podia ésser deturat. Proudhon, en el seu llibre *De la capacitat política de les classes obreres*, havia insistit sobre la oposició de classes; les seves idees, vulgaritzades per Darimon, Duchêne, Tridon, i, sobretot, en 1867-68, per la plèiade agrupada alentorn de Vermorel, en *Le Courrier français*, Vallès, Guesde, Guyot, Lafargue, tingueren una influència sorprenedora damunt el món treballador.

Des de 1864, 60 delegats de diferents corporacions publicaven un Manifest, amb ocasió de les candidatures obreres que reclamaven, a l'efecte de que hi hagués algú dels seus en el còs legislatiu. Retornaven enèrgicament damunt la concepció de la lluita de classes. La llibertat relativa de les reunions no polítiques portà cap a un desencadenament de controvèrsies socials, on proudhonians, mutualistes, faurieristes i col·lectivistes exposaven

llurs programes econòmics. Sense col·laborar en endavant amb els agents del príncep Napoleó, els obrers organitzaven obres proletàries: Varlin, la *Marmite*, restaurant cooperatiu, i la *Société des relieurs*; B. Maton, la *Reivindicacion des Puteaux*; Paula Minck, *L'Ouvrière*, sindicat femení. Briosne, candidat obrer, podia fracassar, malgrat la campanya de Vermorel, a les eleccions del 69; és que els obrers parisencs trobaven convenient el suprimir, de moment, l'Imperi, i resoldre totseguit la qüestió social.

Però aquest punt de obrir no els impedia l'exigir, desseguida, reformes; en les províncies, de imposar llur voluntat en les grans vagues del 69 i del 70, i a París, d'agrupar-se en una Federació de les Cambres sindicals obreres.

Així, l'Imperi desapareixia en el moment en que el proletariat parisenc, educat pels teòrics, prenia consciència de la seva força i dels seus interessos i el conflicte, ajornat per l'Imperi, s'apropava entre la burgesia conservadora i el proletariat urbà.

U**B

Quan aquest darrer fou vençut, els burgesos, que vingueren a deposar davant la Comissió d'enquesta, cregueren que havia sigut organitzat i dirigit per la Internacional, anàloga, en llur esperit, a la Carboneria de la Restauració, a la Mariana del 1851.

De la vida

Veient, aqueixes darreres festes, la gentada qui, freturosa, acudia a les curses de braus, i les llarguissimes relacions que d'elles n'han fet els que fan de periodistes, hom resta esmaperdut, acovardit.

No haviem quedat que hi ha una crisi greu, que molts dels nostres germans pateixen gana?

No deu ésser pas així, quan hi han uns quants milenars de persones—diguem-ne persones—que els hi sobren diners per a assistir a la festa simbolitzadora de la bestialitat humana.

Menider!

Haviem sentit dir mantes vegades que quan un hom es troba pres de la indignació, la temperatura del seu rostre augmenta extraordinàriament. No haviem tingut mai, encare, ocasió de comprovar si aquesta asseveració és certa quan, avui fa vuit dies, llegirem en el pròleg de «El Nacionalismo Catalán» per A. Rovira i Virgili, llibre que feia unes quantes hores acabava de sortir:

«Van dirigidas estas páginas, principalmente, al público de lengua castellana. Por esto no hemos empleado el idioma catalán, en el que está escrita toda nuestra labor de publicistas.»

I la nostra cara s'encengué de indignació. Menider! I les cròniques de política estrangera que escrivies a La Publicidad, signades amb el teu propi nom? I les que escrivies primerament al mateix diari signades To-day?

Es veu que ja has perdut el tresor espiritual dels escrúpols, que diria el teu antic contraventor, en Gabriel Alomar, qui al veure la teva vergonyosa defecció deuria somriure satisfet.

JOAN CASSADOR

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

Els noms dels amics nostres que, durant la darrera setmana, ens han fet donatius destinats a aquesta llista de subscripció, oberta per a la liquidació del dèficit del nostre setmanari, són els següents:

	Pessetes
Suma anterior	206'70
BARCELONA	
Jordi Castelló	1
D. Vial	1
Pere Bielsa	0'50
Un socialista català	1'50
M. T.	0'25
Ricard Pagès	0'50
Víctor Padrós	1
Un amic de LA NACIÓ	2'50
Alexandre Roma	1
Salvador Solà	0'50
M. Espert	0'50
R. S. A.	0'50
Un obrer	0'25
Francesc Xicola	1
TARRAGONA	
J. R.	2
M. T.	1
MATARÓ	
Quatre socialistes	4
SABADELL	
Ernest Pellisser	3
Total	228'70

Acció Socialista

El passat diumenge, al matí, es celebrà la commemoració de la *Commune*, en l'Agrupació Socialista de Barcelona, tal com anunciàvem.

Presidí el company Ortíz, que després de un breu parlament cedi la paraula al company Hugué que digué es limitaria més que a parlar de la *Commune* a fer exposició dels ideals que en foren l'ànima. Combat els que neguen la possibilitat de la implantació del socialisme, demanant si és que hi ha algú que pugui creure que l'estat actual de coses, amb l'avenç de la maquinària, la divisió del treball, la desaparició de la classe mitja i demés factors que fan l'engrandiment de una classe en perjudici de una altra, pot continuar.

Però, això, continuarà—diu—mentre el proletariat resti inconscient, no volguent donar-se compte de la explotació de que es víctima, i acabà dient: el dia que els obrers tots prenguin acta d'aquesta desigualtat regnant, la vida de la burgesia serà de curta durada.

El company Alemany, parla de les revolucions amb les quals la França ha donat exemple de generosa llibertat que ha sigut aprofitada pels demés pobles; la del 93, del 30 i la del 48, que, conegut ja el Manifest comunista, li dóna una més gran importància ja que la fa precursora del moviment esplendorós que esclatà al 71 amb la proclamació pel proletariat parisenc de la *Commune*.

Advoca per la capacitat de la classe treballadora ja que—diu, acabant—si els comunistes ho haguessin sigut tots, no haurien sigut possibles els assassinats comanats pel despota Thiers.

Seguidament el company Lluoré, de la Joventut Socialista, amb fervent paraula i amb gran entusiasme, fa l'elogi de la Joventut Socialista, organitzadora dels actes que es vénen realitzant a l'Agrupació Socialista. Fa propaganda anticlerical, i assenyalà el fet de que la clerecia és la única que recull la dòna que tots els partits deixen abandonada, i que és precisament aquesta la que els hi dóna força, i diu és un deure de tots fer que aquesta pugui compartir amb els ideals que mouen als homes.

Proclama la necessitat de les caixes de resistència, com a arma proletària per les lluites socials i per a evitar que el dolor sigui un factor que contribueixi a la obra de la burgesia.

I acaba demanant als joves, ingressin a les Joventuts socialistes.

El company Comaposada, fa retret que el dia 14 d'aquest mes fou l'aniversari de la perduda del gran Marx, l'iniciador de tot el moviment social, el que descrigué les injustícies de l'estat burgès, el que endinsant-se en les profunditats de la economia i la història, constituí un programa per a la reivindicació proletària. I que vegé com la política era el camí del poder, i que la conquesta d'aquesta era imprescindible per a la implantació dels nous ideals.

Fou l'home que amb tota cruesa—diu—assenyalà la immoralitat que representava la superavalua, en la producció de l'obrer, i, per fi, el fundador de la Internacional; aquí acaba el seu parlament en Comaposada, lligant el record d'en Carles Marx amb el moviment darrerament es-

Socialistes catalans: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al treball, a tot arreu on pugui guanyar-se un home per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i empeni la voluntat del poble

clatat a Rússia, que assenyalà una fita important en el seu camí de deslliurança.

El company Torrubia, llegeix una descripció del moviment comunista, escrita pel company Comaposada.

Finalment, el company Ortíz, que presidia, fa remarcar el fet de que en mig de una guerra sorgí aquell moviment que es commemorava.

No serà la revolució russa un preludi del desvetllament de la humanitat, davant la guerra que la envolta?

Per si així fos, cal que ens preparem, per tal de contribuir-hi amb les nostres forces.

Seguidament donà l'acte per terminat.

Una conferencia

El passat dissabte tingué lloc la inaugural del cicle de conferències, organitzat per l'Orfeó de Sans, amb la conferència *La patria i el socialisme*, que desenrotlla el nostre amic en M. Serra i Moret, després d'haver estat presentat pel president.

Després de un breu exordi, el conferenciant analitzà el sentiment de patria, com un fet del qual no pot prescindir-se'n perquè està per damunt de la voluntat humana. Aquest sentiment existeix, o no existeix, però no s'inventa ni es pot destruir mai, perquè forma la característica que un poble ofereix a la humanitat. L'únic que pot fer-se—diu—, és avivar aquest sentiment, escampar-lo, perquè no sigui exclusiu de una classe determinada, perquè això determinaria un endarreriment nacionalista, i qui sab si un començ de desnacionalització.

Arreu del món, on hi batega un sentiment nacionalista, s'hi veu al seu entorn als homes de idees més nobles i avançades, que són lligats al nacionalisme per un mateix ideal de justícia i bondat, que són el punt de convergència de tots els pobles que laboren per a la civilització.

Al·ludeix al moviment nacionalista irlandès, a la revolució finlandesa, i a les independències de Noruega i Panamà.

Glosa el socialisme, explicant-lo com un ideal existent de sempre en la humanitat desitjosa d'avenç i millorament, però que els homes cada dia més conscients han anat modelant fins arribar al moment actual en que ens apareix com una doctrina concreta, aon deuen emmirallar-se tots els homes que sentin, en el seu si, els ideals de llibertat i de justícia.

Combat el nacionalisme històric que fuig de la realitat de la vida, i acaba demanant a tots els nacionalistes que treballin per a fer que Catalunya desperti de la depressió en que es troba.

L'actuació obrera

En l'estatge de l'Agrupació Socialista, el dijous de la passada setmana, va tenir-hi lloc un miting de pintors, encaminat a fer propaganda societatària favorable a la reorganització de l'ofici.

Varen fer ús de la paraula els companys Riba, Elías, Gallard i Bruguera, tots els quals feren remarcar la necessitat de que tots els pintors s'adonessin dels avantatges morals i materials que els pot reportar la sindicació, el societarisme.

En aquest miting, va anunciar-se que el segon de la serie se celebraria a Sans.

♦ El divendres de la setmana passada se ce-

lebrà, al Cine Muntanya, l'anunciat miting dels cilindres, per a definir l'actitut a seguir davant dels patrons que han tancat les fàbriques.

Presidí l'acte el company Batista, i feren ús la paraula Lluís Serra, Elies Gallicó i Josep Roca. Després de breu discussió foren presos, per unanimitat, els següents acords:

Primer. Posar-se d'acord amb els Sindicats obrers fabrils de tot l'Estat, perquè els prestin el seu suport en cas necessari.

Segon. Fer saber al Comitè de la Federació Nacional de l'Art Textil, de l'origen i desenrotlle del conflicte, per a que ell sigui el portaveu del moviment en cas d'ésser atropellats.

Tercer. Donar igualment avís al Comitè de la Confederació Nacional del Treball per a que ho participi a les organitzacions que componen la Federació.

El miting, acabà prop de les onze, després d'acordar el pagament de una quota extraordinària de dugues pessetes els homes i una les dones i nois que treballassin.

El Comitè del Sindicat que componen els obrers cilindres i estampadors, s'ha dirigit a tots els organismes textils i fabrils de Catalunya, demanant-los-hi que organitzin actes públics per a poguer prendre part en ells i explicar-los-hi el què és i el què significa l'atur plantejat pels seus patrons.

En l'Assamblea de carrilaires del Nord, que tinguda darrerament, el delegat que representà la secció de Barcelona en la reunió efectuada a Saragoça, donà compte dels acords que allí es varen prendre, aprovant-se, per aclamació, el següent programa i conclusions:

Primer. Necessitat de plantejar la vaga.

Regoneguda la informalitat de la Companyia i del Govern, no complint les condicions que foren imposades per a la tornada al treball en la vaga del passat Juliol, es fa necessària, de tot punt, la declaració de vaga.

Segon. Probabilitat de portar-la a la pràctica.

El disgust exterioritzat per la majoria del personal, davant la impropriedat conductiva dels capítols i els injustificats i antireglamentaris augmentos de sou i ascensos als esquirols, són símptomes precursors de l'èxit del seu plantejament.

Tercer. Mitjans a emprar per al millor èxit.

Sol·licitar de la Unió general de Treballadors i de la Confederació Nacional, la declaració de vaga en els llurs organismes, en cas de militarització dels carrilaires, o de que es posin a disposició de la Empresa, per part del Govern, «elements estranys» al servei de la mateixa, o bé que, com a incidència de la vaga, tracti, el Govern, de obligar al personal a que ocupi el lloc que abandonà a l'empar de les lleis.

Quart. Condicions que podrien acceptar-se per a no declarar-la:

1.ª Regoneixement del Sindicat.

2.ª Reclamació de «deures i drets» del personal.

3.ª Anul·lació dels ascensos provisionals als esquirols.

4.ª Regoneixer com a fixe a tot agent que porti un any a la Companyia.

5.ª Resolució satisfactoria a les peticions formulades a la Empresa pels maquinistes i fogaiers el mes de Octubre de l'any passat.

6.ª Augment de 75 pessetes anyals als agents de plantilla de sou inferior a 2000 pessetes, i de 25 cèntims per dia de treball als agents a jornal sense limitació.

Cinquè. En cas de veure'ns obligats a entaular la lluita, quines peticions deuen fer-se.

Les cinc anteriors i les que formularen pel Maig darrer, que no estiguin incloses en el paràgraf anterior.

A més, acordaren, els carrilaires, gestionar per tots els mitjans possibles la destitució dels senyors Rodríguez San Pedro i Rahola, per entendre que són els causants del malestar de l'estament carrilair i perjudicials per als interessos de la empresa i sos agents.

El Comitè de la Confederació Nacional del Treball i el de l'Assamblea nacional de València, han acordat enviar representants directes a l'Assamblea de delegats regionals que, convocada per la Unió General de Treballadors, ha de celebrar-se, a Madrid, demà, diumenge.

Els conflictes socials

L'ESCLAT de nous conflictes que l'esperit reaccionari i egoista de la nostra burgesia quotidianament provoca, posa en tensió la vida de la nostra societat, sembrant despiadadament la misèria i desolació entre la classe treballadora.

El dret de lluita és atropellat, ensems que, per altra part, és protegida tota acció que degrada al qui la realitza.

No és, per als capitalistes, sols l'obstinació sistemàtica i ferotge la única arma que està a l'ordre del dia; avui s'ha arribat a més, fins a creure's en el dret de ser ells els únics que poden plantejar la lluita, no apartant, però, l'esguard i les urpes de la caixa dels cabals.

I així veiem que, exemptes de tota responsabilitat, llencen al carrer als seus treballadors, com acaba de succeir amb els del ram de l'aigua i els carreters, i no donant fi a una munició de conflictes que, com el dels contramesures, els metal·lúrgics de Terrassa i el dels obrers de La Pobla de Lillet es van perpetuant, predicant amb l'exemple la immoralitat dels procediments que ells condemnem, però que usen.

També els sentireu parlar de la patria, de aquesta patria que ells contribueixen a fer odiosa, perquè en nom d'ella es cometen crims de lesa humanitat, els quals són comentats beatíficament de portes en dins del *Fomento del Trabajo Nacional*, en el cenacle ultra-radical que formen els nacionalistes (!) de la Lliga, la salvadora del nostre poble, que, per salvar-se ella, l'ensorra.

ELS CONSTRUCTORS DE BILLARS

Els patrons constructors de billars han constatat satisfactoriament la demanda de les vuit hores, que els feu el Sindicat de Obrers Ebenistes.

La nova jornada es posà en vigor seguidament.

DE CAPELLADES

Sembla que han arribat a un acord els obrers i patrons de la indústria paperera d'aquesta localitat, havent-se concedit millores en els salaris, entrant els obrers novament al treball, un cop aquestes han sigut avalades amb la firma, en el conveni a que, mutuament, han arribat obrers i patrons.

ELS TEXTILS

Per haver sigut despedida una obrera de la fàbrica de teixits de la casa Portabella i Companyia, s'han declarat en vaga les demés treballadores, donant així una mostra de solidaritat vers la seva companya.

ELS APRESTADORS Y CILINDRAIRES

El *lock-out* que els burgesos d'aquest ram han plantejat, s'ha agreujat per haver-lo secundat, també, des del passat dilluns, com ja es preveia, els burgesos de les cases d'estampats.

Els obrers, per ara, pacíficament, esperen la hora en que la burgesia rectificarà l'actitut que tan barroerament ha adoptat. I en tant aquesta hora arriba, van adquirint, els obrers, la fortitut necessaria per a fer prevaldre, com és de justícia, tota la integritat dels seus drets.

NOVES

Comiat de un artista

El proper dijous, dia 29, l'eminent concertista Emili Pujol donarà un extraordinari recital de guitarra, que serà de comiat del celebrat artista, per tenir de marxar a l'Amèrica el proper mes d'Abril, executant-se un escollit programa dels notables mestres Granados, Albéniz, Tàrraga, Pujol (E.), Mozart, Sor i Mendelssohn, en l'estatge de l'Orfeó Gracienc.

Monòlegs rossellonesos

La Biblioteca d'Edicions Catalanes acaba d'empendre's la publicació dels Monòlegs populars del celebrat autor rossellonès Carles Grandó.

La primera serie sortirà dintre pocs dies, baix el títol *Fariboles*.

Entrega de un manifest

El dissabte passat, al matí, fou entregat a l'Excelentíssim senyor cònsol de Bèlgica a Barcelona, per a que ho transmetés al seu destinatari, el manifest dels socialistes catalans responenent a la crida feta per en Vandervelde a la Internacional sobre les violacions de que és objecte la població belga subjecte a la dominació alemanya, que a son degut temps publicarem en aquestes columnes.

El document, junt amb els plecs de firmes i acompanyat de una traducció en francès, va en un sobri i artístic relligat en pergamí

Una Lliga antifermanòfila

A tots els homes que estiguin conforme amb la orientació i contingut del Manifest que la Lliga antifermanòfila ha publicat a la revista *España*, de Madrid, se'ls convida a que enviïn, amb tota la promptitut possible, llur adhesió a en Josep Torrubia—Argentona, 2 i 4, pral.— a fi de que puguin ésser convocats per a la constitució definitiva, a Barcelona, de una secció de la esmentada Lliga, qual constitució tindrà lloc la propera setmana.

Conferencia

El dissabte, a dos quarts de deu de la nit, tindrà lloc a l'Orfeó de Sans (Gal·lilèu, 40, 2.ª) la segona de les conferencies anunciades, anant a càrrec d' en J. Bofill i Matas, qui desenrotllarà el tema «El Nacionalisme i Barcelona».

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3.50 - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

LA NACIÓ

Biblioteca de Comunicació
ABONAMENT General

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A. — Mallorca, 257 bis.